

SOUBIROUS SZENT BERNADETTE

Az örök Kegyelem nyolcvan évvel ezelőtt egy francia parasztleánykán mutatta meg az egész világ előtt megfoghatatlan útjait. Egy mosoly a Boldogságos Szűz részéről, pár szó a remegő és a massabieille-i sziklához tapadó kisleányhoz, végül a szavak, amiket Bernadette fölé hajolva végtelen szelídséggel suttogott:

Que soi era Immaculada Councepcion... Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás.

Hogy mekkora kegyelem volt ez a megjelenés és ez a kinyilatkoztatás, azt nem annyira a csodatevő forrás fölfakadása, a többezer csodás gyógyulás és a nyolcvan éve állandóan özönlő zarándoklatok milliós tömegei mutatják. Ezek csak kicsapó szikrái annak a mérhetetlen áramnak, ami Lourdes-on keresztül állandó hullámvásban tartja a katolikus világ lelkét. Nehéz kézzelfoghatóvá tenni ezt a világot elárasztó élő hatást, ami már majdnem egy évszázada hevíti titokzatos melegével a katolikum földi életét. S aki némileg is ismeri a lelkek titokzatos egymásrahatását, az tudja, hogy a katolikus világlélek áthevülése kihat az egész világra, átcsap a többi keresztény milliókra és még tovább a pogány-világba. A lelkek világának „lát-hatatlan egyháztörténelme” bizonyítja, hogy az utolsó évszázad lelkiségének a legelevenebb erőforrásai közé

a lourdes-i megjelenés tartozik, ami az akkori megdermedt katolicizmust a személyi élmény erejével rázta meg. Több eredménye volt ennek a lelkek mérhetetlen világában, mint az egész korabeli apológiának.

A lourdes-i megjelenés körülményei az ősi tisztaság fényében mutatják a Kegyelem sajátos érintkezését a világgal. Minden isteni érintkezés a szeretet kiáradása és ez mégis a, legmélyebb ellentét feszültségével csattan a világra. Az ölelni vágyó Kegyelem tulajdonképpen szöges ellentétben áll mindazzal, amit gögösen a humánus haladásának, jólétnek, rendnek, rendszereknek, sőt igaznak, jónak, szépnek nevezgetünk. Ellenkéntben áll az ember felfogásával, racionalizmusával éppúgy, mint a legtöbbször miszticizmusával is, vagyis az emberi elgondolások és törekvések zavaros tömkelegével. Már abból is látszik az ellentét nagy feszültsége, hogy amikor a Kegyelem olyan formában, mint a lourdes-i, kiáradni készül, akkor a világ megdöbben, fejéhez kap, szemét dörzsöli, az ész szikrázza ellenérveit, a gúny iszapos forrásai feltörnek. Az úgynevezett Közvélemény és Hatalom összes fórumai villámgyorsan működésbe lépnek, ott sisteregnek egy parasztleányka körül, egy kopár barlang előtt a rendőrkapitány, az ügyész, a vizsgálóbíró, a doktor, a megyefőnök, a miniszter, míg végre fölébred kábulatából pár ember, pár száz, pár ezer, majd milliók és elindul hódító útjára a Szeplőtelen Szűz mosolya Lourdes-től a capetowni és londoni, a tamingfui, mátraballai, brüsszeli vagy grönlandi grottáig. Nincs annyi évezredek óta emelt és őrzött műemléke Európának, mint ahány (több százezer) lourdes-i grotta hirdeti, hogy 1858 feb-

ruár egy napján a Boldogságos Szűz megjelent Soubirous Bernadette-nek.

A jelenések_helye természetesen a legjelentéktelenebb volt a francia vidékek közt, ami szintén a Kegyelem csodálatos terveit mutatja. A francia tájtípusok közt egyike a legszürkébbeknek, amiről az átlagfrancia alig tudott valamit. A francia történelemben, ami oly gazdag a provinciák jellegzetességeiben, ez a vidék egyáltalán nem szerepel. Tehát jóformán csak statisztikai adat, ami legfőljebb pár csöppel befolyásolja az államháztartás egyensúlyát. Nyelve az évszázados táji elszigeteltség miatt erősen elüt a francia köznyelvtől. Lourdes maga a jelentéktelen vidék kisebb városkái közé tartozott, ahol hivatalnokok az úgynevezett intellektuális és társadalmi száműzetés keserűségével tengődnek és a neuraszténia egy különös fajával kormányozzák a párezer lakost. A lakosság zöme a tradicionális vallásosság egyszerűségében éli életét. Hisznek, de csak annyit és úgy, ahogy őseiktől átvették. Minden gyanús előttük, ami a megszokott életformájukon újítani akarna. Józanok, garasosak, hiszen a hegyvidék fukaron osztogatja az élet legszükségesebb eszközeit.

Ebben a szürke környezetben, de a szegényes kispolgári réteg alatt jóval mélyebben lappangott a sorsüldözött Soubirous-család. Bernadette apja azelőtt egy kis vízimalmot bérelt, de belebukott. Mint munkanélküli kapkodott ideiglenes napszámosmunkák után, hogy a családját fenntarthassa. Még a nyomorúságos pár franknyi házbért sem tudta fizetni és egymásután

dobták ki az utcára, míg végre egy távoli rokon irgalomból átengedte neki a régi városi börtön egyik dohos, nyirkos celláját.

Bernadette a sok nélkülözés és asztmája miatt testileg fejletlen volt, főleg a hegyvidék robusztus gyermekeihez viszonyítva. Már pár hónapos korában elkerült hazulról, mert anyja égési sebeket szenvedett és táplálni nem tudta. Később a nagy szegénység megint arra kényszerítette a szülőket, hogy Bernadette-et cselédfélének küldjék egy rokonhoz a másik völgybe. Iskolába így nem járt és tizennégy éves koráig nem járhatott az első szentáldozáshoz. Értelmi képességei a közepesnél kisebbek voltak, ami ilyen élet mellett nem is meglepő. Egyik nagynénje próbálta a katekizmusra tanítani, de a gyöngye eredmény láttára a jóasszony nem egyszer a földhöz vágta a könyvet. Bernadette könnyes szemmel ölelte át a nagynénjét: Elég nekem, ha a rózsafüzért tudom imádkozni!

Szóval semmi sem sikerült körülötte és életében. Amikor rokona visszavitte a szüleihez, ott még nagyobb nyomor fogadta, ő mindezt már megszokta, észre sem vette, nem elfásultságból, de megvolt benne a becsületes nyomorúságból felnövő gyermek naiv tisztasága, egészséges természete, aki szívesen játszott és szívesen segített anyjának. Nem volt rajongásra és visszavonulásra hajlandó természet. Szeretett imádkozni és persze csak rózsafüzért, de soha semmi rendkívülit nem észlelt rajta még apácakorában sem. Beszédmódja és külső viselkedése rusztikusán egyszerű és józan volt, ami egyenesen tört ki lelkéből, és ezt azok a világot lázba hozó jelenések sem változtatták meg. Volt al-

kalma ezt tapasztalni a sokféle hatásának és vizsgáló bizottságnak, akik annyiszor maguk elé idézték a kopottruhájú leánykát.

Mindez ugyancsak nem tehette alkalmassá akkora csodák hordozására a közvélemény szerint. Ez volt a meglepődött városka első véleménye. Hogyan! Ilyen tudatlan, homályos eredetű, ilyen nyersbeszédű leány miképpen tudta magába fogadni, hordozni és átengedni a titkok ekkora áradását?! A lourdes-iak sem bánták volna — azok a kis nyárspolgárok — és bizonyára a jó plébános sem, ha a jelenések — tegyük fel — egy La Fitte-féle család gyermekével történnek. Mennyivel simábban ment volna minden, milyen más keret lett volna a nyugodt polgári ház függönyös szobája, a zárdában nevelkedő, kitűnően tanuló, ovális arcú Marie-Louise, aki minden kérdésre bájos folyékony-sággal felelget a bizottságoknak. A tudatlan, fejletlen leánynak kellett a titkokat tovább adni tisztán, változás nélkül hittudósok, pszichiáterek számára, gúnyosan mosolygó újságírók, a kételkedők százai előtt, majd az emberiség számtalan rétegeinek, akik százezer-számra tódultak Lourdes-ba, vagy pedig milliószámra olvasták a jelenések ezernyi szemtanújának bizonyosságait, akik ugyancsak kételkedők voltak és csak a rájuk csattanó rendkívüli dolgok kényszerítették ki véleményeik alapos korrigálását.

De addig még hosszú utat kellett megtenni a természetfölötti titkok sodrába kerülő leánynak. És milyen egyedül ment ezen az úton, milyen magánosan! Csupa megbotránkozás körülötte és fenyegető tekintetek. Az első jelenés után húga bolondnak nevezi, egy kis társ-

nője arcul vágja, mint csalót. És ezt a két megszegye-
nítő szót forgatják a védtelen leánykával szemben a
hivatalok szobáitól a párizsi szerkesztőségek asztaláig.
Az anyja ostorral akarja megverni az „őrültség” miatt,
apja az amúgy is meghajszolt szegény ember haragjá-
val fenyegeti. Aztán idézések a rendőrségre, ügyész-
ségre, családja rendőrfelügyelet alá kerül. A rendőr-
kapitánytól, ügyésztől kezdve a megyei prefektusig és
a belügyminiszterig mindenki a facipős pásztorleányka
ellen hadakozik, az állam, a közrend, a józan ész nevé-
ben, aki a zsisbvásáron vett hárászkendőben dideregve
megy a massabielle-i sziklabarlanghoz az Úrnő csodá-
latos mosolyát látni és édes szavait hallgatni, mert az
úrnő így szólott hozzá:

— Úgy-e, lesz szíves ide eljönni minden nap két
héten át?!

Ez a barlang, ahová a Szűz Anya magázva és ilyen
puha kedvességgel hívta napról-napra Bernadette-et,
nem annyira a lourdes-iak idegenkedő megdöbbenésé-
től, mint inkább az egész világ kopár közönyétől volt
körülvéve. Az a kor, a múlt évszázad harmadik negyede
a keresztény eszme és életforma szempontjából a leg-
sivárabb korszakok egyike. Nem nyílt üldözések lángol-
ták körül a katolikumot; a nyers üldözés fölszabadító
és életadó kegyelem lett volna. Ennél sokkal veszedel-
mesebb volt az a sunyin lappangó gyanúsítás, az a
fölényeskedés, ami minden vallási megnyilatkozást le-
nézett, lesajnált, nevetségessé tett a század bálványa,
a racionalizmus nevében. A szellemi élet fórumai a
keresztény alapítású egyetemek tanszékeitől lefelé
megfoghatatlan egységgel, nyíltan vagy burkoltan,

finoman vagy durván hirdették, hogy a személyes Istenhit katolikus megvallása, a dogmatudat leláncolja és lealacsonyítja az ember szabad szellemét. A katolikus szellemség erőteljesen reagált erre a mindjobban kiszélesedő áramlatra. A hitéletet pedig újra a dermedés egy faja tartotta hatalmában és a tömegek úgynevezett vallásos érzése is erősen süllyedt a bizonytalan deizmus és ködös pietizmus felé.

Az a királynői mosoly azért keresett föl egy ismeretlen tájon egy tudatlan leánykát, hogy a Kegyelem előbb megalázza a szellem idétlen gögjét és úgy jusson elevenítő erőként az Egyház mérhetetlen érhálózatába.

— Úgy-e, lesz szíves eljönni... — mondja csodálatos mosolyával a Szűz Anya.

— Igen, eljövök — dadogja boldogan és remegve Bernadette.

A szülők a meglepetés okozta zavarban és a hatóságoktól megfélemlítve eltiltják a barlangtól, aztán kénytelenek odaengedni. Az anya hallgatja éjszaka a szobában a másik három alvó gyermek mellől Bernadette sírását, aki felzokog az emberi élet sötétjéből a már meglátott természetfölötti szépség sugárzása felé. Soubirousné másnap maga kíséri el gyermekét és reszketve látja a saját testéből kiszakadt leányka arcának csodás elváltozását. Ezrek látták őt a fagyos földön térdelni a tizennyolc jelenés alatt és nem tudták emberi nyelven kifejezni a borzongatóan természetfölötti szépséget, ami arcát átsugározta. Szeme az ámulat gyö-

nyörűségével nyílt nagyra, arca hirtelen elsápadt, de csodálatosan megszépült, néha kristálytisztá nagy könnyek csorogtak végig a sápadt arcon, kezét a barlang felé nyújtogatta, ajka hangtalanul mozgott, majd hirtelen angyalokra emlékeztető ámuló mosoly suhant át arcán, virágszerűen megremegett teste, ami előrehajolt a reá mosolygó és vele beszélő Úrnő közelségétől megdelejezve, ő még nem tudja, ki ez a Nő, mert ha kérdik, akkor az Úrnő mosolyogva a fejét rázza és nevét meg nem mondja. És amikor eltűnik a jelenés, a körülállók is észreveszik, mert Bernadette arca újra a régi megszokott leányarccá szürkül, pedig a sápadtság helyébe újra visszatér arcának pírja. Ilyenkor szomorú vággyal néz az üres barlangra, a tömeggel nem törődik, amelyik eleinte ide-oda ingadozó kedélyhullámmal tolong a barlang előtti réten, de napról-napra nő csodálkozása és a végén már a férfiak százai állanak sorfalat Bernadette-nek, mint egy királynőnek.

Dr. Dozous, a városka orvosa, különben hitetlen ember, szintén kijön és pedig a leányt elragadtatása közben, mint kísérleti alanyt megvizsgálni. A külvilágról mit sem tudó Bernadette érverését méri, hőmérsékletét figyeli és léleketét, szív működését. Kénytelen elismerni, hogy mindez teljesen normális az eksztatikus percekben is. Közben csodálattal látja, hogy a gyermeknek jobbkezébe adott gyertya lángja balkezének ujjait negyedórán át égeti, a nélkül, hogy Bernadette valamit érezne és az égésnek nyomai maradnának. Viszont a jó doktor pedáns ember és a jelenés után a gyertyát újra Bernadette ujjaihoz közelíti, de Bernadette visszakapja kezét: Jaj, hiszen megégeti kezemet!

Így lett dr. Dozous első fecskéje annak a több ezernyi orvosi rajnak, akik eddig a lourdes-i csodákkal tudományosan alapon foglalkoztak.

Ami a hatóságok megkezdik az e világi okosság rendszabályait kalapálni. A rendkívüli, a csodálatos az ő paragrafusaikban nem szerepel, de mindenesetre gyanús valami, ami a közrendet és az állam tekintélyét veszélyezteti. Az emberek a modern államban úgy berendezkedtek, hogy ott már Istennek semmi beleszólása és tennivalója nincsen. Az emberek nyolcvan év előtt is, ma is hajlamosak Istennek bizonyos szabályokat előírni az emberekkel való érintkezés körül. Mennyivel inkább közigazgatási hatóságok követelik, hogy a valóság, mint az életnek jelentéktelen mellékszerve észrevétlenül végezze funkcióit.

A néptömeg azonban napról-napra nőtt, távol vidékre elhatott a pár nap alatt a jelenések híre és valóságos székértábor sorakozott a város körül. A hatóságok vezetői összeültek tanácskozni, a hosszú tanácskozás egyetlen eredménye: megfélemlíteni a gyermeket. Beidézik az ügyészségre meg a rendőrségre. Elmondják a jelenést, keresztkérdésekkel akarják zavarba hozni, ráförmednek, meggyanúsítják őt és szüleit családi szándékkal, fenyegetőznek. A nyomozó rendszer alaposan végzi munkáját, éjjel-nappal megfigyelés alatt tartja a családot, mint veszedelmes elemeket. A nyomozás például kideríti, hogy egy úrinő megsajnálta az asztmától fuldokolva köhögő Bernadette-et és egy pohár cukrosvizet adott neki inni. A rendőrség a leánykát e miatt fondorlatos csalás miatt akarja letartóztatni, mert Bernadette számára egy pohár vizet sem lehet

juttatni, ő ki van közösítve az emberek közül, még az irgalom kezét is megkötik vele szemben.

Amikor a rendőrkapitány határozottan megtiltja, hogy a barlanghoz menjen, ő visszafelel:

— Ezt nem tudom megtenni, megígértem az Úrnőnek, hogy ott leszek.

— Akkor börtönbe záratlak!

— Legalább nem kerülök semmibe apámnak és ott megtanulhatom a katekizmust.

A magára hagyatott leányka mindjobban megacélosodik ebben a küzdelemben, a titkos Kegyelem mindjobban átjárja lelkét, feleletei tiszták, világosak és szinte méltóságteljesek az őt faggatok hisztérikus kapkodásai mellett. Vele szemben milyen nevetségesek lesznek a hatóságok tanácsalansága és napról-napra változó rendszabályai. Az aktákat gyártják és küldik a megyefőnökhöz, onnan a minisztériumba, Bernadette pedig napról-napra szinte repül a Gave felé. Hogy a tömeget elkerülje, sötét hajnalon oson a barlanghoz, de a tömeg már ott van és százan futnak utána a városból, akik kapuk mögül lesik indulását. A tömegöszönt sokféle ok tartja feszültségben: kíváncsiság, kételkedés, valami nagy dolog utáni várakozás, homályos áhítat. A tömegöszöntön még zavaros, még nem tisztul meg az egyetlen hatalmas áradattá, amelyből később ki fog csattanni a lourdes-i himnus: Ave, ave, ave Maria!

A sokféle szemek áthatóan figyelik. Látják, mint változik át arca az eksztatikus fény és boldogság révületébe. Megrettenve nézik, amint a köveken térden csúszik a barlangig és szeme állandóan egy helyre van szögezve. Aztán feje lehull a földre, megcsókolja azt,

majd fölkel, könnyben úszó arcát a tömegre emeli és zokogásba fúló hangon mondja el az Úrnő üzenetét:

— Tartsatok bűnbánatot! Bűnbánatot! Bűnbánatot!

És példájára az emberek kivétel nélkül rettegve borulnak a földre és megcsókolják a földet. Tanúk szerint e napon már húszezer ember szorongott a réten és a sziklás falakon. Egy jelenlevő hatósági ember mentetődzve jelentette:

— Nem tehetünk mást. Le kellett borulni és a földet megcsókolni.

Ez a jelenet már kinő az egyéni megjelenések megszokott köreiből, a lourdes-i Úrnő most már az egész világhoz akar szólani. A tisztalelkű leányka könnyes arcát fordítja a szájtató, felületes, szenzáció után futkozó, bűneiben dagadozó világhoz, amelyik épp a februári jelenések idejében javában farsangol. Milyen hatalmas és megszégyenítő lecke ez a bűnbánatot sikoltó parasztleány azok számára, akik a mérhetetlen élet egyik homályos sarkában homokvárakat építgetve játsszák a diplomatát, a politikust, a nagy művészt, a hatalmas minisztert, bankárt és közben vásott gyerekek módján felgyújtják maguk és mások fölött a házat. Mennyire fölibük magaslik Soubirous Bernadette, aki még nem jutott el a katekizmus végére, hiszen most is a jelenések után naponta eljár hűségesen a zárdába hittanoktatásra közelgő első áldozása miatt.

Önkénytelenül is keressük a rokonságot Bernadette és Jeanne d'Arc közt, aki valamikor a francia nemzet sorsdöntő óráiban megszégyenítő bátorsággal állott a csüggedő király és tanácstalan hadsereg elé, hogy az

országot megmentse. Mindkét írástudatlan pásztorleányt a sugallat hajtja, mindkettő öntudatlanul is bűnbánatot hirdet. De a domremy-i leány még a középkor nemeseire talál, akik hisznek Isten rendkívüli segítségével, még ha az egy parasztlányon keresztül érkezik is hozzájuk. Ám a modern állami szervezet kerekei igyekeznek megölni minden egyéni és közös hősiességet, főleg a természetfölöttség indításait, mert ezeket a kerekeket sötét zugokból irányítják. Főleg Franciaországakkori közéletét vezetik titkostársaságok, és III. Napoleon is, aki állandóan a kalandor és diktátor közti mesgyén szövi viláгурalmi terveit, tulajdonképpen az ő befolyásuk alatt áll. Már akkor kezdetét vette az a titkos diplomáciai aknamunka, ami a hetvenes évek francia katasztrófájához, majd pedig a mostani világháborúhoz vezetett. Ki látta mindezt előre, amikor a rugalmas gall-önérzet megint hihetetlen méretekre dagadt és amikor a társadalom önfeledten úszott az empire-császárság rothadó légkörében?! A nemzet jobbjai a látszólagos fény baljós káprázatából csakugyan a lourdes-i rétre zarándokolnak, mert egyedüli menekvésnek azt az alázatos bűnbánatot tartják, amit a francia parasztság egy leánykája által hirdetett az Isten Anyja.

Valóban az akkori Franciaország és Európa egyetlen élő és döbbenetes erejű szószéke lett az a pár, barlangot alkotó idomtalan szikla. Hiszen ugyanakkor tömegek tomboltak Rómában és az egész világon a pápa ellen, az olasz nemzeti egység forradalma a Mazziniak, Garibaldiak által gyűlöletessé tették Krisztus helytartóját. Az európai diplomácia undorító mesterkedés-

sel tárgyalt a pápaságról, mint Európa testébe beéke-
lődött alkalmatlan, kiszáradt testrészről. És amikor
Európa nemzetei egy új, állítólagos stabilitásra rendez-
kednek, ennek félelmes zúgása közben az öregedő IX.
Pius allokúciói és brevői jajongó anakronizmusoknak
tűnnek föl. A párizsi szabadkőművespáholy látszólag
több erőt tudott megmozgatni, mint a védekezésre szo-
rított, állandó ostromzár alatt tartott Róma. A nagy-
hatalmak követői ott Rómában egymásközt titokban
arról tárgyalnak, a világ melyik sarkába tegyék át a
pápaság székhelyét, ahol nem zavarja az európai
diplomáciát.

*

A Szűz Anya pedig rámosolyog Bernadette-re és
különös parancsot ad neki. Megparancsolja, hogy a bar-
lang homokját vájja föl. A leány térdein odakúszik és
a homokot kaparó érdes kis kezeknek nyomán forrás
bugyog elő, ami napról-napra nő — az a forrás, amelyik
a csodatagadó racionalista században tízezreknek adja
vissza egészségét és amelyik előtt még mindig tanács-
talanul állanak vegyészek, orvosok, pszichiáterek és az
emberi szellem többi mechanikusa. Az Úrnő rögtön
utána azt parancsolja, hogy a forrás vizében mossa meg
arcát. Bernadette siet a parancsot teljesíteni, de az
imént feltört víz még sáros és Bernadette arca iszapos
lesz. Az emberek hangulata erre egyszerre változni
kezd, nem a csodaforrás szivárgását látják, hanem a
maszatos kis arcot és újra eszelősnek gondolják Berna-
dette-et. De Bernadette már egyáltalán nem törődik
velük és véleményeikkel. Ő már elszakadt a világtól,

a föltevések és képzelődések hínárjától, ő tisztán lát és hisz és várja az újabb parancsokat.

Február 27-én azt parancsolja:

— Menjen el és mondja meg a papoknak, hogy itt kápolnának kell épülni.

Bernadette elment, de reszketve, mert később kedves mosollyal vallotta be:

— Jó ember a plébános úr, mégis úgy féltem tőle, mint egy csendőrtől.

A jó Peyremale abbé ugyancsak sokáig tamáskodott. A barlanghoz egyáltalán el sem ment, káplánját is eltiltotta ettől azon helyes okoskodással, hogy a vallástalanok tüstént a papok szemfényvesztésének fogják hirdetni az egész dolgot. Máskülönben is ostoba képzelődésnek gondolta az úgynevezett jelenéseket és mindent az emberi óvatos okosság kis mérőléceivel méregetett. A hűséges, de a templomába visszavonuló akkori francia pap-típushoz tartozott, aki a külvilággal nem érintkezett. Kötelességét híven teljesítette és aztán a parókia szobájában emésztődött a hitelenség mindig vakmerőbb támadásai miatt. Még csak az kellett, hogy Lourdes is ütőkártya legyen a kezükben! Szúrós szemei fölött két mély ránc, homlokán redők és kimért szavai a hegylakó hideg természetét mutatták, pedig alapjában véve jószívű volt, aki szószerint még az ingét is odaadta a hozzá forduló szegényeknek.

Am itt egész másról volt szó. Nem ismerte Bernadette-et. Amikor a jelenések különös híreivel összevisszaforrásokból hallott, a hitoktató káplántól kérdezősködött, ki is az a lány. Hm, tizennégyéves, nehezen tanulja a katekizmust, még az első áldozáshoz sem járult! Kü-

lönben a csöndes, jóviseletű gyerekekhez tartozik. De hát mennyi ilyen van, a katekizmus-tanulóknak legalább a fele. És állandóan az újabb zavaros hírek és az összevissza szaladgálás a városban és senki semmit sem lát a barlangban, csak ez a Bernadette nevű.

Bernadette belépett hozzá és az abbé szúrós szemével végigmérte:

— Te vagy az, akiről olyan furcsa dolgokat mesélnek? No lássuk, mit akarsz!

Bernadette elmondta az üzenetet. Ünnepi fekete ruhácskába öltözött fehér gallérral, mert hiszen a plébánoshoz jött. Úgy állott ott, mint egy pihegő postagalamb, aki nagyon messziről hozott üzenetet és a fáradságtól remeg.

— De hát végtére is, kicsoda az az Úrnő? Idevaló? Ismered?

— Nem ismerem.

— És te elfogadsz egy ismeretlen nőtől ilyen megbízást?!

— Oh, plébános úr, ő nem hasonlít más nőhöz.

— És sohasem kérdezted meg a nevét?

— Igen. De amikor kérdezem, lehajtja a fejét, mosolyog, de nem felel.

Jönnek a kérdések gyorsan, hidegen, vizsgálódva. Aztán határozott szavakkal fejezi be:

— Nem veszed észre, hogy az a nő csak nevetéssé akar tenni. Egy nő, akinek nincs neve és mezítláb jár, ezt komolyan vegyük?! Mondd meg annak a nőnek, hogy a lourdes-i plébános nem tárgyal ismeretlenekkel. Mondja meg a nevét — s ha nem, akkor ne küldjön újabb üzeneteket a plébániára.

Bernadette fölemelte tiszta tekintetét az abbéra, meghajtotta a fejét és hazament. Mi már mosolyoghatunk azon, hogy íme az emberi okosság az ő szórszálhasogató óvatosságával milyen nevetségessé válik. A jó abbé cipőt követel a természetfölötti jelenség számára, mindegy, hogy lourdes-i facipő vagy tarbesi posztócipő, csak cipő legyen.

Bernadette újra parancsot kap az Úrnőtől, ismét el kell mennie a plébánoshoz. A leányka nagynénjét kérte meg, jöjjön, kísérje el a plébániára. Casterot Bazilla, a nagynéni elmegy, de nem szívesen. Véleménye a jó abbéról:

— Mikor e szent pap mellett elhaladok, még a lábaim is remegnek.

A plébános hidegen fogadta őket:

— Nos, beszélt az a nő?

— Igen, megbízott, ismételjem meg, hogy kápolnát óhajt. Sőt még azt is hozzátette: Akarom, hogy körmenetben járjanak ide.

Az abbé homlokán a ráncok elmélyültek:

— Még csak ez hiányzott a históriádhoz. Vagy te hazudol, vagy az a nő. Körmenetet akar, hogy a hitetleneknek legyen mit nevetni. Ideje már, hogy kikerüljünk ebből a bolond zűrzavarból. Körmenetet akar? Hol vannak jogai ehhez? Nos, járjunk a dolog végére. Kérd meg őt az én nevemben, hogy az összegyűlt tömeg szemeláttára csodát tegyen. Akkor hinni fogok szavaidnak.

Az abbé ugyancsak logikusan beszélt, a földi élet cáfolhatatlan logikájával. Szentül hitte, hogy ez a logika érvényes a természetfölötti világban is. És

ugyanez az abbé évek múltán boldog áhítattal haladt egy nemzeti zarándoklat ötvenezer embere közt, nyolc püspök, húsz szenátor és képviselő, kétszázötvenhét zászló kíséretében a fölépült kápolnához.

De akkor még, amikor a kihallgatás után Bernadette-ék távoztak, az abbé odafordult a leány remegő nagynénjéhez:

— Jó asszony, mekkora szerencsétlenség egy ilyen gyermeket tudni a családban!

A francia sajtó már napról-napra tárgyalta a lourdes-i eseményeket. A lapok túlnyomó része kimerítette a francia szellemeskedés és gúny bő tárházát. A szellemi és a közélet összes nagyságai hozzászóltak a kérdéshez és a nagy perben természetesen elmarasztalták az Egyházat, mint kútfejét minden ilyen vallási őrtjongsnek. Lourdes vidékének csendőrlétszámát fölemelték.

Közben a Kegyelem áradt, újabb és újabb sokaság özönlött, tízezrek végezték közösen a rózsafüzért a barlang előtt, ezer és ezer gyertya gyúlt ki esténként a mezőségen. Állandóan behallatszott a városkába az Üdvözlégy Mária monoton zúgása. A kíváncsiságot felváltotta a lélek ősi mélyeiből feltörő áhítat. Nem mondták ki, de egyetlen sejtelem borzongott át rajtuk: Ez az Úrnő nem lehet más, csak az, akit az angyal üdvözölt Isten nevében.

Bernadette pedig kopott kendőjében senkivel sem törődve, mint a titkok viharában került kis madár repült az é Úrnőjéhez.

Milyen is volt az az Úrnő? És hogyan látta Bernadette? Világosan, határozottan látta érzékeinek olyan

természetes hűségével, mint bármely más földi ember. Leírja, hogy 16—17 évesnek látszik, fehér öltözetben van kék övvel, fátyolát hátravetve viseli, lábujjain egy-egy aranszárga rózsza pihent.

Apró, élesvonalú részletek, amik kizárják a képzelődés lehetőségét. És mindez tizennyolcszor történik. Szavakat hall, imádságot tanul a Szűz Anyától, amit élete végéig naponta elmond, határozott üzeneteket, parancsokat visz. Távol áll ez a hallucinálás minden árnyalatától. A jelenések sohasem mosódtak össze emlékezetében. Pontosan mondja el azokat a rendőrkapitány előtt éppúgy, mint a püspöki bizottságnak és halála előtti pillanatokban mégegyszer esküvel erősíti meg minden szavát.

Csak a Szeplőtelen szépségét nem tudja leírni. Szép, nagyon szép, — dadogja — ennél szebbet életében nem látott. Ilyen szépek csak a mennyországban vannak — mondotta a mogorva plébánosnak. Amikor évek múltán a leghíresebb szobrászok egyikének remek művét, amit az a jelenések leírásai nyomán készített, a barlangba beállították és a szobrot mindenki megcsodálta, Bernadette szomorúan fordította el arcát, fejét rázta:

— Nem, nem ilyen volt. Egészen más volt. Végtelenszer szebb volt!

És mennyit emlegette mosolyát. Ez vonzotta és éltette a megpróbáltatás idején. És beszélt az Úrnő, megrázta Bernadette-et. Amikor Bernadette megismételte mások előtt a Boldogságos Szűz szavait: Lesz oly jó eljönni... — e szónál hirtelen megállott, zavarba jött és fejét meghajtvva szégyenlősen mondta: A Szűz maga-

zott engem. Igen, zavarba jött, mert őt, a parasztlányt, mindenki tegezte, aki egyáltalán szóba állott vele. Ugyancsak kevesen állanak szóba olyanokkal, akikről messzire kirí a szegény-szag és a dohos börtönlakás nyirokszaga.

Ezen a tényen már sokat gondolkoztak. Csodálkoztak, miért nem tegezte a Szűz Anya a kisleányt a vidék és az emberi szokások szerint, ha már úgylátott ottani tájszólással beszélt hozzá. Hiszen a tegezésből is kiáradt volna anyai bizalmas kedvessége. A föltevésnek szabad tere nyílik erre vonatkozóan. És miért nem lehetne a következő föltevést megkockáztatnunk? A lourdes-i Úrnő valóban úrnői tapintattal, a természetfölötti előkelőség megható finomságával figyelmezteti a világot valamire. Arra, hogy ez a demokratizmusról a fraternité-égálitéről, emberi méltóságról fecsegő világ miképpen tegezi az ilyen igénytelen parasztleányokat a „te” szónak undorítóan lenéző hangsúlyával. Talán azért nem tegezte az ég és a föld Királynője az ő kis szolgálóját, mert azt a patriarkális, bizalmas megszólítást már régen meggyalázta az osztálygögg, talán ezért magázta oly végtelen bájjal, magához ölelő szeretettel.

Az Úrnő által jelzett két hét régen elmúlt, Bernadette naponta kiment a barlanghoz, de az üres és kihalt volt. Különös látvány lehetett, amint a kisleány, egy kis pont a ritkás hóval tarkított hegy alatt térdel, tágranyílt szemmel néz a barlangra napról-napra órákon keresztül és hiába várja Úrnőjét, aki az utolsó

jelenéskor nem mondta meg, hogy vájjon elfog-e még jönni, vagy magára hagyja Bernadette-et nevének ki nyilatkoztatása nélkül. Végre három hét múlva, Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepének előestéjén felragyogott arca, örömmel mondotta, hogy valami benső parancs holnapra a barlanghoz rendeli. Éjszaka a boldog izgalomtól nem tudott aludni, állandóan a rózsafüzért imádkozta, kora hajnalban pedig már ment is kifelé a városból. Asztmája a szokottnál is erősebben kínozza a tüdejét, nehezebben tudott haladni. Amikor odaérkezett, az Úrnő már várta. Bernadette szavait ismételjük:

— Ott volt, nyugodtan, mosolyogva és nézve a tömeget, ahogy a szerető anya nézi a gyermekeit. Térdre borulva bocsánatát kértem, hogy elkéstem. Mindig jószágos lévén irántam, intett fejével, hogy nincs szükségem a mentegetődzésre. Azután mély vonzalmamat, teljes tiszteletemet s a viszontlátás feletti örömeimet fejeztem ki... Végre ellenállhatatlan ösztön fogott el és kértem, mondaná meg, ki ő. Újra mosolygott, kegyesen meghajtott a fejét, de tovább is hallgatag maradt. Harmadszor is, összekulcsolt kezekkel és teljesen méltatlannak vallva magamat, újra megismételtem kérésemet ... Harmadik kérésemre komoly lett az arca s mintha megalázkodott volna. Azután összetette kezeit, melléhez emelte, az égre nézett, azután lassan kitérve kezeit és felém hajolva remegő hangon így szólt hozzám:

— Que soï era Immaculada Coneepcion... Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás.

A folyton növekedő tömeg feszülten figyelte az

elragadtatott Bernadette arcvonásait. Egyszerre Bernadette megszólalt és elmondta ezeket a szavakat, amiket ő még nem értett. A tömeg azonban megértette. Kimondhatatlan elragadtatás szállotta meg az embereket, a sziklákat csókolták. A város kitódult az utcákra egymás kezét szorongatták ismeretlenek, boldogan ismételve a Szűz szavait.

Bernadette hazafelé tartva folyton ismételte e szavakat, hogy el ne felejtse. Róla a nagy örömben már el is feledkeztek az emberek, ő egyenesen a plébánia felé tartott, mert eszében volt a plébános felszólítása. Az abbé ragyogó arcot látva, gyorsan kérdezte: Megmondta a nevét?

— Igen, plébános úr.

— A Boldogságos Szűz Mária? — tört ki a papból a fojtogató bizonytalanság.

— Nem, plébános úr. Azt mondta, hogy ő a Szep-lőtelen Fogantatás.

Az abbé ránézett a hihetetlenül naiv gyermek sugárzó arcára. Megvillant előtte a Kegyelem örök küzdelme, aki ilyen gyermekekkel is képes levérni a világ gögjét. A következő pillanatban imazsámolyára roskadt az abbé imádkozni. Volt mit imádkozni Tamás apostol egyik kései rokonának.

Bernadette-re, mielőtt eltűnt volna a világ elől lelkének csöndjébe, még egy szerep várt. Tanúskodnia kellett a püspök által küldött egyházi bizottság előtt Isten szabad ege alatt a látomások helyén, nagy néptömeg jelenlétében, hogy minden igaz, amit eddig mondott. A csodás forrás és a gyógyulások eléggé kiáltották a tanúságot, de az Egyház minden intézmények közt a

legóvatosabb. Többezer tanút hallgattak ki a négy évig tartó kivizsgálások alatt. Egy kritikus szemtanú így ír Bernadette-ről ez alkalommal:

— Nagy szerénységgel és feltűnő biztonsággal lépett a bizottság elé. Nyugodt volt, és az óriási tömeg ellenére nem látszott rajta semmi elfogódás az egyházi méltóságok előtt, akiket eddig sohasem látott... A jel-leme teljesen naiv és őszinte ...

Négyévi vizsgálat után a tarbesi püspök kihirdet-hette: „Segítségül híva az Isten szent nevét, kijelent-jük, hogy ezen jelenés magán viseli az igazság jeleit, és hogy a hívek azt bizton hihetik ...”

Az egyházi döntésre fölszabadult minden akadály. A francia katolikusokban elemi erővel tört fel a közös lelkesedés rég nem érzett áradata. Milliókat gyűjtöt-tek, hogy fölépítsék pompás szentélyét a Szeplőtelen Szűznek. Mintegy új élet kezdett keringeni a francia katolicizmus dermedő ereiben, ez a megújuló áram át-csapott Európa többi országaiba, mialatt a massabieille-i forrás vizében meggyógyult betegek örömsikoltásai végig hangzottak Lourdes utcáin. Jelentéktelen dolog, de megemlíthetjük, hogy a hatóságok vezetői férfiasan és nyíltan bevallották tévedéseiket és szégyenletes sze-repüket.

És Bernadette? Facipőjében, kopott kendőjébe bur-kolódzva az esti sötétségben osont a barlanghoz imád-kozni, hogy feltűnést ne keltsen. Feladatát elvégezte, nem volt rá szükség. Betegsége kínozta továbbra is és míg a Szűz Anya egymásután gyógyította meg a súlyos betegeket, ő megható egyszerűséggel mosolyogva emlí-tette:

— A Szűz Anya azt ígérte, hogy odaát tesz boldoggá és nem itt a földön.

Ezzel a biztatással indult neki a csodák boldogsága után elszürkülő és magános életének. Odahaza semmi sem változott, talán még rosszabbul ment a család sorsa, mert most anyja is elment reggelenként napszámos munkára. Nem egyszer pénzt ajánlottak föl nekik, de ezt ő és szülei is állhatatosan és sokszor nagyon energikusan visszautasították. Egyszer egy előkelő idegen lépett be hozzájuk, hogy a világhírű csodalátó gyermeket is lássa. Ez az úrnő megrettent a kiáltó szegénységen és átölelve Bernadette-et, óvatosan kötöje zsebébe csúsztatott egy tekercs aranyat. A leány megrettenve kapta ki, mint a ruhájára hullott parazsat és adta vissza a nőnek, aki könnyezve hagyta el a földi nyomorúság helyét. Fiútestvérkéje nagy örömmel jött haza, mert életében először keresett két frankot. Egy idegentől kapta, akit a lourdes-i gyermekek szokása szerint a barlanghoz kalauzolt. Bernadette visszakergette vonakodó öccsét, aki nem tudta megértem, miért csak más fiúnak lehet pénzt elfogadni. Majd utána a fiúcska összes zsebét átkutatta, hogy megbizonyosodjon a dolgról.

Bernadette és a család külön megpróbáltatása volt a sok idegen rajongása és állandó kérdezősködése. Naponta többször abba kellett hagyni a házi munkáját, amit anyja helyett végzett, és nem egyszer gúnyos megjegyzéseket kapott jutalmul hitetlenektől, akik idáig jöttek, hogy egy gyermeket kigúnyoljanak. Hogy mindentől és főleg az egészségtelen lakástól megmentésük, az apácák zárdájukban adtak neki helyet, mint

„ápolásra szoruló szegény növendéknek”. Egyik apáca, akihez: gyermeki ragaszkodással vonzódott, élesen megfigyelte és következőket jegyezte föl:

— Bernadette maga az ártatlan tisztaság. Fel-tűnés nélkül vegyült el társnői közt. Áhítata, imád-ságos élete annyira természetes volt, hogy soha semmi feltűnést nem keltett. Alaptermészetében bizonyos aka-ratosság rejtett...

Szorgalmasan tanult, társnőivel vidáman játszott, keringőzött, csak akkor kedvetlenedett el, ha valame-lyik magasabb egyházi méltóság vagy előkelő idegen miatt ia zárda beszélő szobájába hívták. A nőben rejlő örök és természetes hiúság ellen már küzdött. Felsőbb parancsra le kellett fényképezni. Engedelmeskedett, de az ellen tiltakozott, hogy „kiszépítsék”. Később ezeket a képeket tízezres példányokban árulták az épülő temp-lom javára. Hírül hozták a már szerzetes nővér Berna-dette-nek, hogy két sous-ért kapható arcképe, ő nevetve felelte: Igen, csak két sous-t érek, semmi többet. Ami-kor 1866-ban a Rózsafüzér templomának fölszentelési ünnepei voltak, a Mária-Társulat leányai csoport-jában elrejtőzve állott. S amikor észrevették, valóság-gal ki kellett menteni a tömegrajongás gátat nem ismerő megnyilatkozásai elől.

Mindjobban érezte, hogy jelenléte zavarja a hódo-latot, ami egyedül a Szűz Anyát illeti. Egy távoli zár-dába akart elrejtőzni a külvilág és csodálatos múltja elől. Aki mélyebben tekint életirataiba, megérzi, hogy nehéz áldozat volt számára Lourdes-től elszakadni. Ami-kor a jelenések helyétől elbúcsúzott, fájdalomában össze-roskadt, halk jajgatása szakadatlanul hallatszott: Ó,

édes Anyám, hogy tudlak Téged elhagyni? Erővel kellett a grottától elvinni. A kritikus szellem különösnek és logikátlanoknak tarthatja ezt a lokális ízű szeretetmegnyilvánulást, ám Bernadette egyszerű leány volt, és ösztönös érzéssel is szerette az Ő Úrnő-Anyját; az Ösztönös emberi érzést pedig sok emberi körülmény is befolyásolja. De különben évek múltán, amikor püspöki engedéllyel elmehetett volna a Boldogságos Szűz lourdes-i megkoronázásának ünnepségére, lemondott erről, mert nem akarta, hogy őt is ünnepeljék.

Az Isteni Szeretet Leányainak nevers-i zárdája megtiszteltetésnek vette az ő belépését, de egyúttal aggódtak a világhírré jutott újonc nővér miatt, vajjon ez a hihetetlen népszerűség nem ártott-e lelki életének, ezért, ugyancsak igyekeztek az első perctől kezdve megálázni. — A főnöknő ridegen fogadta:

— Ért valamihez?

— Semmihez, Főnöknő Asszony.

— Hát akkor mit tehetünk magával, gyermekem?!

Majd reggeltől kezdve a konyhán fog szolgálatot teljesíteni, az edények mosogatására használjuk.

Ez a főnöknő, aki egyformán kedves volt minden szerzetes nővérhez, az utolsó pillanatig kötelességének érezte, hogy nyers legyen a kiválasztottal szemben. — S akinek leány-szíve szinte fölszakadt a Szűz Anya becézgetően gyöngéd közeledése és beszélgetései folytán, egy mesterségesen kimért és hideg vezető állandó próbái alá lett vetve haláláig. — Mit érzett minderre a lourdes-i újonc nő? Volt egy kis füzetkéje, amolyan iskolai írka féle, amit ő maga füzögetett össze, ebben olvassuk föl jegyzései közt:

— Itt lenn a szeretet nem élhet fájdalom nélkül... A megaláztatásért, a megvetésért, amelyben előljáróim részesítenek, mint nagy kegyelemért azonnal hálát adni a mi Urunknak. Egy-egy éles megjegyzést úgy szenvedni el, mint egy-egy újabb lépést Jézus Krisztus felé...

Ne szépítsük a dolgot, mert Bernadette igenis kiérezte a megvetést és fájt neki, hiszen áldozatként ajánlotta fel azt. Maga a Főnöknő bevallja:

— Minden alkalommal, amikor Bernadettének valamit mondtam, úgy éreztem, hogy azt keserűséggel kell neki mondanom. A társnői is észrevették ezt a különös bánásmódot és csodálkozva kérdezték, nem bántja-e ez a nyersség.

— Ó, nem! A főnöknőnek igaza van, mert bennem még sok gőg rejtőzik.

Messzebb járt ő a tökéletesség útján, mintsem gondolták. Lourdes-ban mintegy passzív továbbítója volt a Kegyelemnek a világ számára és ott még gondviselés-szerűen megmaradtak benne a hegyvidéki leány természetének bájos, de darabos élei, mert ez az eredeti őszinte nyers egyszerűség tudta meggyőzni ezt a betegesen raffinaít, gyanakvó világot. De most rohamosan alakult és olvadt át a Szentlélek tüzeiben az öntudatos áldozatok csodálatos szentjévé. Nehezen nyilatkozó természetete kitűnően tudta elrejtetni még környezete előtt is a szentség stigmáit. Szinte észrevétlenül kapta meg a legnagyobb kegyelmet: akarata föltétlen alávetését az isteni Akaratnak. Életének vezető elve volt: Ami hozzám tartozik, az már nem is tartozik hozzám.

Lassanként kiderül, hogy ez az ártatlan test a

különböző betegségeknek valóságos fészke. Erős asztmája volt, ami állandóan fulladással fenyegette. E mellett szívgörcsök, vérhányások gyötörték, a reumatikus fájdalokról nem is beszélve, amiket a nyirkos családi lakásból hozott magával. Térdén keletkezett daganat haláláig kínozza és ezenfelül csonttuberkulózist fedeztek fel nála. Tulajdonképpen egész élete most már a betegségek állandó hullámváza volt, amelyek közül egyik-másik időnkint hihetetlen fájdalokkal tört ki a többi fölé. Négyyszer volt olyan agóniában, hogy az utolsó kenetet kellett számára feladni. És a beteg mellett örködött a főnöknő, aki rettenetes buzgalmában szinte félt, hogy Bernadette túlkorán hal meg, mielőtt kipróbálná rajta a szentekről olvasott összes megaláztatási módokat. Amikor alig pár hónapos szerzetesi élete után a halálhoz közel volt, a püspök megengedte, hogy a betegágyon letegye fogadalmait és fölvegye a szerzetesi fátyolt. Másnap jobban lett és szenvedő mosollyal suttozta: Tudtam, hogy még nem halok meg. A főnöknő tettetett csodálkozással és szigorral nézett rá:

— Mit?! Tudta, hogy nem hal meg és semmit sem szól erről és hiába fárasztotta ide a püspök urat. Ekkora ostobaság! Kijelentem, hogy a fátyolt vissza veszem, ha holnap reggelig meg nem hal.

Tréfa volt ez, de nagyon nyers tréfa. A sápadtarcú kis nővér szelíd mosollyal felelte: „Ahogy Főnöknő Anyának tetszik”. Ez a mosolyból, fájdalomból és megadásból szőtt felelet már a Fioretti legendáinak csodálatos esztelenségeire emlékeztet. A betegsége izzó börtönfalai közt kitűnően tudta elrejteni emberfölötti szen-

vedéseit valami közömbös nyugalom vonásai mögé. Csak akkor döbrentek ennek tudatára, amikor a folyosón vagy a kápolnában ájultan esett össze, vagy amikor fájdalmai önkívületében felkiáltott: „Nyissátok ki a mellemet, vegyétek ki onnan azt a szörnyű hegyet, ami rajta fekszik!”

— Lehet-e egyáltalán szent nagy szenvedések nélkül? Nem, az teljességgel lehetetlen! — felelt ő maga erre. Szenvédéseit az „ismeretlen” legnagyobb bűnösért ajánlotta fel állandóan. Szavaiból azt is ki lehet venni, hogy nem egyszer a lélek száraz és fojtó sötétsége is kínozza:

— Nagyon fájdalmas fulladozni, de sokkal nagyobb szenvedések a lélek benső fájdalmai, ó, azok szörnyűek!

Halála előtt is többször meglepte a lélek éjszakája. — Testvér, félek, félek! — kiáltott a hozzá siető kedves Natália nővérhez. — ó, annyi kegyelemben részesültem! Félek, hogy nagyon kevésbé használtam fel azokat. — Rövid imádság után megnyugodott és a feszületre nézve a szerelmesnek lágy hangján mondotta: Űgy szeretem őt! Amikor már nem tudta kezében tartani kis feszületét, kérte, hogy kötözzék keblére. Gyónatója felszólította, hogy hozza örömmel áldozatul életét, erre ő gyermeki csodálkozással nézett föl: áldozat neki a meghalás? neki, aki évek óta csak arra vár, mikor láthatja meg az ő kedves Űrnőjét?

Irtózatossájdalmai, fuldokló rohamai miatt kivették a haldoklót az ágyból egy karosszékbe. Egy pohár vizet nyújtottak neki és ekkor utoljára keresztet vetett, azt a csodálatosan szép kereszt jelet, amire a Szűz Anya

az első jelenéskor megtanította. Körülötte imádkoztak és igyekezett velük tartani az imádságban. Utolsó szavai voltak: Asszonyunk Szűz Mária Istennek szent Anyja ... tovább nem bírta mondani.

#

Temetésén, ami fölött már a megdicsőülés boldog sejtelve lebegett, alig lehetett a szentnek sírjától elvonni egy fiúcskát, aki szinte odatapadt a kedves sírhoz. A kis fiú apró százszorszép virágokból kötött csokrot helyezett a sírra. A virágok a massabieille-i rét virágai voltak, a fiúcska pedig küldöttje annak az új francia nemzedéknek, amelyik már a Lourdes-ból áramló új lelkeség légkörében nevelődik és azóta már szentekkel ajándékozta meg az Egyházat.

Amikor Bernadette meghalt, már meg volt nyerve a régi ravasz gyűlölködő és hitetlen világgal való küzdelem első döntő csatája. Hihetetlennek látszó diadal volt ez; nem apologéták zárt csatarendje, nem megdöbbentő hatású szónokok világot átengő szavai, nem iszonyú világ-katakлизмák robaja, nem a katolikus százmilliók fölkelő roppant tömegereje győzött, hanem a Szeplőtelen Szűz mosolygása a pyrénéusi völgyek kis parasztleányára. Ez a mosoly és ez a leányka el tudta hitetni a romlott szkeptikus világgal, hogy valószínűségi élő ég van fölöttünk és a két világ közt ki van feszítve az Irgalom hídja, amelyen megmentésünkre szállott le a két ország Királynője. A leány szavaira letérdelt a göggyében megmerevedett világ jobbik része, togy imádkozzék a többiekért. Bármi is történik még a

földön, bárminő erők is fogják meghajtani a világtörténelem roppant kerekeit, ez a tény a világ végezetéig lángolni fog az emberiség fölött: a lourdes-i jelenések meghozták — talán nagy megpróbáltatások sorozatának előestéjén — a süllyedő világ számára az örök katolikum megújulását.

1933 december 8-án, Szeplőtelen Fogantatás ünnepén avatták szentté Bernadette-et. A halála utáni félszázad alatt háromszor fölnyitották koporsóját és ötven év múlva is teljesen ép állapotban találták a szent testét, feje kedvesen féloldalra hajtva és mosolyog most is egy félszázad múlva a világ értelmetlen és fájdalmas kavargása felett egy újjászülető világ felé.